

MAGYAR LAPOK

I. Nemzeti Múzeum könyvtárában BUDA

XI. évfolyam, 229 (3093) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Amerika partjai előtt működnek már a japán tengeralattjárók

Elsüllyesztettek egy órhajót, tartályhajót és teher szállító gőzöst. A világ valamennyi tengerére kiterjed a tengely tengeralattjáró-háborúja

Washingtoni jelentés szerint az amerikai haditengerészet san franciskói partvédelmének parancsnoka jelenti, hogy a japán tengeralattjárók feltűntek az amerikai part közelében. Elsüllyesztettek egy órhajót és egy teher szállító gőzöst.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távíráti Iroda jelenti: A senecadi amerikai rádió közölte, hogy egy japán tengeralattjáró az Egyesült Államok nyugati partján elsüllyesztett egy amerikai tartályhajót.

Berlinből jelentik: (B. T.) Német tengeralattjárók délafrikai sikereiről a német fővárosban megállapítják, hogy Délafrikáig körülbelül 10.000 kilométert haladtak a tengeralattjárók a francia kikötőktől. Az eddigi eredmények alapján megállapítható, hogy a három hatalmi szerződés államainak tengeralattjáróháborúja az egész világ tengerére kiterjed.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távíráti Iroda diplomáciai tudósítója Sumner Welles nyilatkozata: Argentína és Chile magtartásával kapcsolatban tördelésnek minősíti a két dél-amerikai állam politikájával szemben azokat — ugyancsak — akik elutasítják a diplomáciai tevékenységét az az államok közötti kapcsolatokban. Az Egyesült Államok most már a látszatot sem tartják szem előtt, amikor az amerikai államokat minden áron saját céljakra akarják felfrasználni. A rio de janeiro-i megállapodás ugyanis ki nem hívta a támadásra alapított határokat, míg most az Egyesült Államok minden ilyen alap nélkül egyszerűen rá akarja kényszeríteni a két dél-amerikai államot, hogy külpolitikai céljainak eszköze legyen. Ennek a nyilatkozatnak időpontját is jellemzően visszatolták meg akkor, amikor Argentína washingtoni nagykövete, hosszabb távollét után visszatért Washingtonba és a chilei elnök látogatására készült az Egyesült Államokba. A két állam számára drasztikus módon jelölték meg, hogy milyen utat követhetnek. Mindezenre meg kell várni, mi lesz az Egyesült Államok válasza a két állam tiltakozására. Figyelemreméltó a chilei sajtó állásfoglalása. Az egyik vezető chilei lap azt írja, hogy valamennyi ország beavatkozása más ország ügyébe, még ha a legnagyobb országról is van szó, nem kötelezi a többi országot arra, hogy szintén beavatkozzanak. Chile és Argentína ebben az értelemben foglalt állást: „Miért követelik azt tőlünk, hogy szakítsuk meg kapcsolatunkat Németországgal és Olaszországgal, amelyek semmit sem vettek ellenünk?”

Rómából jelentik: (MTI) A Telegrafo istanbuli külön tudósítója érdekes beszélgetést folytatott egy volt lengyel hadifogollyal, akit a szovjet-lengyel háború után a bolsevisták Szibériába vittek, ahonnan a napokban érkezett Törökországba. Elmondotta, hogy a szovjet legnagyobb belső ügye ma az, hogy a nyugati területekről többmillió embert szállítsanak át az Ural mögé, ahol a városokban olyan a zsúfoltság,

hogy lehetetlenné vált a normális élet. A Szibériában levő szovjet naderőről megállapítja, hogy a bolsevisták óriási erőfeszítést tesznek, hogy távolkeleti haderejük önkormányzatát minél jobban kiépítsék. Tagadhatatlanul jelentős eredményeket értek el. Szibéria keleti részén sok száz új vas- és gépgyár, valamint repülőgép- és hajógyár létesült. Jelentősen kifejllesztették a szárazföldi közlekedést és a háborúvédelmi

kőolajfinomítókat. Mindemellett még távol vannak attól, hogy háború esetén teljes mértékben biztosíthatnák a távolkeleti hadsereg önállóságát. A Blücker tábornagy parancsnoksága alatt álló haderő létszáma körülbelül 600.000 fő. Egyik része a tengerparton állomásozik, a másik pedig a Bajkál-tó keleti partján. A csapatokat bőségesen ellátták harci eszközökkel, repülőgépekkel és tüzérséggel. A szovjet védelem távolkeleten egy hatalmas erőrendszere támaszkodik, amely 1900 kiserődből áll.

A rémhírterjesztő éppen olyan veszélyes, mint a kém!

A kémelhárítás 9.ik parancsolata: A rémhírterjesztőnek börtönben a helye. Kerülj a rosszhiszelű, szűrtető propagandát. Mindez éppen olyan veszélyes, mint a kém.

„Magyar szempontból csak egy győzelem lehetséges: a tengely hatalma, amely egyben a miénk is”

20-án nyújtja be a pénzügyminiszter a hadmentességi adóról szóló törvényjavaslatot

Reményi-Schneller pénzügyminiszter október 20-án terjeszt be a képviselőházban az 1943 évi állami költségvetést és nyújtja be a hadmentességi adóról szóló javaslatot.

Szentesről jelentik: (MTI) Vitéz Benczós Miklós igazságügyi államtitkár szombaton délután Bárczay János földművelésügyi és Juresek Béla közellátásügyi államtitkár társaságában szentesre látogatott el a MÉP választmányi ülésére, hogy tájékoztassa a közönséget az időszerű kérdésekről. Benczós államtitkár beszédében hangsúlyozta, hogy harcolnunk kell mindannyiunknak az önzés, a közösségérzet hiánya, a kényelem-szeretet, az igényesség és elégedetlenség ellen.

A Csongrádmegyei Gazdasági Egyesület gazdaságtervezetén Bárczay János földművelésügyi államtitkár hangzottatta, hogy a kormányzat a termelésben és elosztásban is együtt akar dolgozni a gazdákkal, hogy Magyarország szebb és boldogabb legyen.

— Ebben az országban egymillió zsidó él — mondotta — aki minden eszközt megragad arra, hogy rémületet, bizalmatlanságot, és széthúzást szítson. A zsidóság tudja, hogy a magyar nérszadalm nem lesz többé hajlandó eltűrni uralmát és nem lesz többé hajlandó azok a helyeket, amelyeket nagynehezen

elfoglalt, visszaadni. Vannak ebben az országban olyanok, akik nem eszméltek rá arra, hogy háboruban állunk. Vannak akik még mindig spekulálnak arra, vajjon német, vagy angol győzelem következ-e be? Ezek a nemzet árulói, mert magyar szempontból csak egy győzelem lehetséges, a tengelyhatalmaké és ezek oldalán Magyarország győzelme. Ennek a győzelemnek egyszersmind a magyar faj győzelmének is kell lennie mert ebben az országban mi fogunk vezetni.

Bárczai államtitkár lelkes éljenzéssel fogadott beszéde után Juresek Béla közellátási államtitkár szólalt fel. Kitért az úgynevezett fekete piacra, valamint arra a törekvése, hogy egyesek háborúsidőben gyorsan szeretnének meggazdagodni. Ennek a háborúnak nem lesznek vámszedői! Részben saját vállalkásuk alapján és másképpen is tudjuk, hogy ki milyen anyagi körülmények között indult neki a háborúnak. Minden nem tisztességes úton szerzett vagyon ennek a háborúnak költségeit fogja fedezni. A fővében egészen új rendszer lesz.

Ismertette ezután a kataszteri jövedelem alapján történő bevételek rendszert. Az előkészítendő napokban olyan intézkedések jelennek meg — mondotta — melyek gondoskodnak arról, hogy az áronfelül eladás teljes vagyonszerzésével járjon.

Győzelmünk útja

Írta: vitéz NEMES nagybaczoni NAGY VILMOS vezérezredes, honvédelmi miniszter

Az alábbi cikk most jelenik meg a Katona Újságban. Ugy gondoltuk, hogy ma, amikor minden magyar ember katona, a cikk nemcsak a honvédeknek, hanem mindnyájunknak szól, azért teljes terjedelmében közöltük. (Szerk.)

Őseink Hazánkat harccal szereztek és harcokkal tartották meg egy évezreden át. Nemzetünk ma ismét harcol. Dicsőséges küzdelmét a boldogsággal teljes magyar jövőért vívja. Harcol, hogy az európai nemzetek sorában újra elfoglalja azt a helyet, amely méltón megilleti.

Ebben az óriási harcban nemzetünk minden tagja részt vesz. Megkérdezhetné valaki, hogy milyen elvök és célkitűzések követésével szolgálhatjuk legjobban a Hazát? Válaszul azt felelném: azzal, ha rovalvezetésünk minden téren magyar! Hassa át ez a fontos parancs lényünk és ez legyen az egyetlen tanácsadója mindannyiunknak azokban a nehéz kérdésekben, amelyeket a mai nagy történelmi küzdelem elénk sodor.

Magyarnak lenni! Csodálatosan szép és magaslatos dolog! Ez több, mint életszabály, ez tartalmasabb, mint egyszerű életelv. Ez maga a beteljesült élet! Magyarnak lenni: minden eszelekvét irányító, örökélet jelent. Kiformálja a személyiséget, teteknek, kis és nagy dolgokban megnyilvánuló állásfoglalásoknak legmélyebb ellenőrzőjévé válik.

Vizsgáljuk állandóan bensőnket! Kérdezzük meg magunkat igazán magyar vagyok-e, vagy sem? Teljes erőmmel, legjobb tudásommal szolgálom-e Hazámat, fajomnak, népemnek, avagy nem? Kérdéseinkre a választ megadja lelkiismeretünk. Ez a folytonos, soha meg nem szűnő önvizsgálat legyen a módosítandó és igaz magyar lelkiismeretünk a mérték, amivel önmagunkat és tetteinket ellenőrizzük. Legyen ez érvényes egész megatartásunkra, mindig, minden vonatkozásban.

Kis célok, apró, önző egyéni érdekek a nemzet egészének egységes életében és teljesítményeiben nincsenek, de nem is lehetnek. Ugyanígy nem lehet különbséget tenni foglalkozások és tevékenységek fontosságának kérdésében sem. A nemzet egységes munkájában minden hasznos tevékenység egyforma jelentőséggel bír. Az együttes, összhangozó, egységesen a nemzet érdekében szolgáló sok-sok apró eszelekvéstől, teljesítménytől szóródik egyé az az erő, amely a nemzet jövőt megalapítja. Minden magyar ember tevékenységének jelentőségét az szabja meg, hogy az illető jól vagy rosszul végezte munkáját azon az értelemben, ahol őt a Hazá szolgálataiba állította.

Nemzetünk boldogulása és a Krisztusi világnézet győzelme érdekében

ezt a megalkuvás nélküli elvet kell szem előtt tartania minden magyarnak, katonának s polgárnak egyaránt. Erőpazarló vitatkozásokra, viszálykeltő megbeszélésekre nincsen idő. Ellentmondásokra még kevésbé! Hási küzdelmekkel teli történelmünk a példa és a lelkiünkben élő faji ösztön az a szigorú zsinórmérték, amely mindannyiunk számára megszabja a követendő utat.

Mi ez az út? Mi ez a mérték? Ha szóval ki akarjuk fejezni: a honvéd számára semmi más, mint az, hogy dicső ősenk hősi hagyományaihoz híven, tehát a legjobb testi, lelki és szellemi erőfeszítéssel — és ha kell — az élet kézséges feláldozásával is teljesítse Legfőbb Hadurunknak és feletteseinek parancsait. A polgár számára pedig, hogy fejelemzetten hűséggel szolgálja a honvédség céljait, mely célok mindenkor mindenben azonosak a magyar Haza érdekeivel. Honvéd és Polgár számára tehát egy az út és a mérték, csupán az esz-

közök felhasználása különböző.

Egy mondatban összefoglalva: ön-feláldozó harc és munka mindhalál-ig!

Ez a magasatos jelszó alakította ki hős katonáink harcokétségét, büszke fegyvertényeit, de ez a jelszó hivatott arra is, hogy a magyar polgári élet minden vonalán a kellő felkészültséget méltóan biztosítsa. Ezeket az elveket foglalta össze Zrínyi, a magyar katona hősi eszményképe ebben a mondatban: „Ki-ki szolgáljon Hazájának, amint legjobban lehet, ne válasszon magának könnyebbséget, könnyű hivatást, avagy életet, mert ezzel nem használ. sőt árt Hazájának.”

Ez a feladat nem könnyű, viszont a magyar embernek nem is nehéz, ha belátja, hogy aki egyéni érdekeit háttérbe helyezi a magasabb érdekekkel szemben és azt nem áldoztatja, hanem magától értendő kötelességnek veszi, az ezáltal teljes mértékben hozzájárult a nemzet igaz ügyének győzelemre viteléhez.

Lóhágyta a belügyminisztérium és pénzügyminisztérium a köztisztviselők 200 ezer pengős beszerzési hitelét

Biztosítják a város középítkezéseire az anyagokat

Dr Soós István polgármester szombaton érkezett haza budapesti utjáról és munkatársunknak a következő nyilatkozatot tette:

— Pécsről hazajövet Budapesten több fontos közérdekű ügyben jártunk el dr Hlatky Endre főispán úrral együtt.

— Október 9-re, péntekre volt kitűzve a kultuszminiszter úrnál teendő látogatás, azonban a miniszter úrnakira még Pécsre küldött értesítést, hogy a látogatás egyelőre elmarad. Így a főiskola ügyében tervezett látogatásunk két későbbi időre halasztottuk.

— A belügyminisztériumban tárgyaluk a köztisztviselők részére különböző beszerzési cikkek megvétele céljából felvenni szándékolt 200.000 pengős folyószámlahitelt, amelyet úgy a belügyminisztérium, mint a pénzügyminisztérium részéről elvileg jóváhagytak.

— A tisztviselők beszerzési segélye ügyében most folynak a belügyminisztérium és pénzügyminisztérium között a tárgyalások és a napokban döntenek a kérdés fölött.

— Tartályaltuk az Össz. major megvétele ügyét is, amelyet a belügyminisztérium a maga részéről elfogadott. Remélhetőleg az irásbeli hozzájárulás a napokban megérkezik.

— Előterjeszttem a pótköltségvetést amelyet a belügyminisztérium a pénzügyminisztériummal egyetértőleg rövidesen jóvá fog használni.

— Megsürgtettem a szalonhaj áramvezeték ügyében a Képt. államsegélynek az elintézését. A belügyminisztériumban közölték velem, hogy az üzemi statusz felülvizsgálására dr Cserny István min. o. tanácsos és Szuppán Géza ezámintanácsos a napokban Nagyváradra érkeznek.

Jóváhagyták úgy a belügyminisztériumban, mint a közellátásügyi minisztériumban a Hangya fogyasztási szövetséggel 6000 darab sertés hizlalására vonatkozólag kötött megállapodást. Ennek alapján a Hangya successive be-

fogja állítani ezen értékeket és így a zsebellátás kérdése tehát tekintélyes mértékben biztosított lesz.

— A belügyminisztériumban kérem.

Nagyszabású tűzharcos találkozó volt Szabadkán

10.000 ember vett részt a hatalmas táborozáson

Szabadkáról jelentük. (MTI) A Magyar Tűzharcos Szövetség vasárnap nagyarányú tűzharcos találkozót rendezett Szabadkán mintegy 10.000 ember részvételével, amelyen megjelent Takách-Tolvaj József gróf emók, Ulléim. Revitzky Antal társelnök, Kertész Elemér ügyvezető alelnök, valamint a budapesti tűzharcosok hatalmas küldötte, sége. Gróf Takách-Tolvaj József ünnepi beszédében felhívta a múlt világháború tűzharcosainak figyelmét a jelenlegi kötelességeikre. Most az ország léte, vagy nem léte forg kockán — mondotta. — Minden erőnkkel arra kell összpontosítani, hogy ezt a háborút

győzelmesen befejezzük. Minden erőnkkel, ha kell fegyverrel a kezünkben biztosítjuk az országot, hogy 1918 nem ismétlődik meg megegyezzer. Az országos emók nagy tetszéssel fogadott beszéde után Ulléim-Revitzky Antal országos társelnök átnyújtotta a budapesti csoport zászlóját a szabadkaiaknak, rámutatva arra, hogyha 1918-ban hasonló tömörülés lett volna, ilyen zászlók alatt, soha nem lett volna Szabadka idegen város.

A díszháborozás résztvevői hódoló táviratot küldtek a Kormányzó Úrnak és üdvözlő táviratot a miniszterelnöknek

Tárgyalást tartottak a gróf Zichy-Jacob birtokperben

Jacob sajátkezü levelével bizonyítja a tanu kényszerhelyzetét

Nagyvárad. Saját tud. Hétfő délelőtt tárgyalta a nagyváradai törvényszék dr Hoványi polgári egyes bírása gr. Zichy-Rafaelinek dr Jacob János és társai ellen indított birtokperét. Az ügyben már volt tárgyalás. A mai tárgyaláson a felperest dr Hübner András, az alperest dr Czeglédy Miklós, részben Pop János képviselte.

Elsőnek Istvánffy József 54 éves beszereteci lakos, m. kir. erdőigazgatót hallgatták ki tanúként.

Elmondotta, hogy a per tárgyát képező malom eladásáról, valamint a ma-

lom és erdő cseréjéről nincs közvetlen tudomása, mert csak 1925 őszén vette át a birtok ügyének vezetését. Az ugyan- csak per tárgyát képező birtokeladással kapcsolatban azonban elmondja, hogy a legfelsőbb agrárbizottság már 1925 elején határozott a kisajátításra vonatkozólag, de az iratok leküldése körül tanúsított huza-vona, amely Jacob János műve volt, megakadályozta a kisajátításra kerülő és a ki nem sajátított részek elvadásztását. Mindezt a huza-vonót Jacob addig végezte, amíg a birtokot sikerült megvennie. Tanu ez álli-

Apollo filmszínházban

Az évad legnagyobb sikerű filmje

Őrségváltás

Főszerepben: CSORTOS, PAGER, HIOVÉGHY VALÉRIA

Belvárosi

Csak szerdíg!

VETELYTÁRSÁK

Két férfi harca egy asszonyért! Az igaz szerelm és hazaszeretet eposza

KORONA Filmszínházban

Csak 16 éven felülieknek.

Ujszerű, érdekes, izgalmas, szerelemmel átfűtött sablonmentes film

Mária két éjszakája

Szilágyi Szabó Eszter, Uray, Csontos, Gregus, Pataki, Latabár

bőző személyi ügyeket tárgyaltam meg a főispán úrral együtt.

— Az iparügyi minisztériumban Kádas Károly államtitkárnál jelentük meg a főispán úrral és szöveztettük a nagyváradai városi építkezésekhez szükséges nyersanyag kiutalást, kérvén az államtitkárt, mint az anyagkiutaló bizottságok legfőbb irányítóját, hogy Nagyváradnak, mint visszteremt városnak ügyét vegye jóindulattal figyelembe és a különböző városi középítkezéshez utalják ki a szükséges anyagot. Az államtitkár jóindulattal fogadta előterjesztésünket és megígérte, hogy minden lehetőet megtegy a város érdekében.

— Ugyancsak eljártunk Alliquander szénkormánybiztosnál a városi villamosmú szénellátása ügyében, ahol szintén kielégítő választ kaptunk.

tásának bizonyítására felmutatja Jacob János eredeti levelét, amelyből ez világosan megállapítható. Abból is meggyőződött arról, hogy Jacob János akadályozza a kisajátítási ügy végleges befejezését, hogy röviddel azután, miután a felperessel megegyezett a birtok megvétele tárgyában, az iratcsomók lejtek Bukarestből, a birtok-elvadásztást is végre lehetett hajtani. A vétel tárgyat képezte — tanu emlékezete szerint — 200 hold szőlő, belsőség, gyümölcsös és ezántóföld Alsó-Lugoson és közel 200 hold erdő a felsőlugosi határban. Az elvadásztás olyan jól sikerült, hogy dr Jacobnak a vételre sokkal több termőterület jutott, mint amilyen a legfeljebb agrárbizottság határozata kijelölt. Ennek ellenére dr Jacob az eredetileg kialakított 4 millió 200 ezer lei vételárát utólag 3 millió 200 ezerre alkudta le, ürügyül használva fel felperesnek az alsólugosiakhoz intézett korábbi levelét és táviratát, amelyben felperes a falusiak földigényének kielégítésére és kedélyük megnyugtatóására bizonyos mennyiségű földet ígér méltányos áron. Jacob, aki ekkor már megvette a birtokot, azonnal érvényesítette az utólagos alkudozás során, hogy egy ezt a levelet és táviratot a falusiak vele szemben fogják majd felhasználni a ennek a mozgalomnak lezárására olyan sok pénzre lesz szükség, hogy nem adhat a birtokért többet, mint 3 millió 200 ezer leit. Ugyanakkor új feltétellel közölte, hogy a vétel tárgyába belétartozik egy nyolc holdas szőlő, az úgynevezett kis szőlő is. Felperes Jacob János minden feltételét kénytelen volt elfogadni, mert nem tehetett egyebet. Jacobnak olyan nagy befolyása volt, hogy a dolgok teljesen úgy történtek, ahogyan ő akarta, ugyanígy fent a legfelsőbb agrárbizottságban Jacob János politikai barátai ültek, viszont lent, a megyében, mint volt képlivelőnek, szintén erős befolyása volt a végrehajtó ügyekre.

A tárgyalás lapunk zártakor tart.

Szatmárnémetj thj. sz. kir. város polgármestere
14635—1942. elm.

Kivonatos pályázati hirdetmény

Szatmárnémeti ez. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett egy a X. fizetési osztályba sorozott műszaki tiszt állás.

Pályázati határidő: október hó 30. Előírt képesítés: felsőépítőipari iskolai végbizonyítvány.

Bővebb pályázati feltételek megtekinthető Szatmárnémeti ez. kir. város polgármesteri hivatalában.

Szatmárnémetj 1942. október hó 10.

Dr Csóka László polgármester.
A kiadmány hitelű: Olvashatatlan aláírás irodavezető.

Összefoglaló jelentést adnak ki a németek az angolok barbár bánásmódjáról a hadifoglyokkal

Beismerték az angolok a foglyok megkötözésére kiadott parancsot

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A brit kormány október 10-én a megkötözéssel kapcsolatban hivatalos nyilatkozatot adott ki, amely az események lefolyását a következőképp tünteti fel:

A Dieppe elleni támadás során olyan tartalmú parancsot adtak ki minden felhatalmazás nélkül, hogy a foglyok kezét mindenütt kötözzék meg ahol csak lehetséges, hogy ne csemmissíthessék meg az okmányokat. A német panaszra az angol hadügyminisztérium azonnal nyilatkozatot adott ki, amely szerint nem adtak ki ilyen parancsot, vagy ha adtak ki,

azt visszavonják. A lefolytatott vizsgálat során semmiféle bizonyítékot nem találtak arra vonatkozólag, hogy a dieppei foglyok közül bárkinek is megkötözték volna a kezét. Mindamellet megállapították, hogy ilyen parancs létezett és azt vissza is vonták. A Serque elleni támadást 10 brit katona hajtotta végre. Hét katona öt német foglyot ejtett. A németek kezét megkötözték, mert azokat egy németek által megszállt kaszárnya előtt kellett elvinni. Négy fogoly kiabálai kezdett, mire azokra rálöttek.

A Német TI ezzel kapcsolatban úgy értesült, hogy a véderő főparancsnokság rövidesen összefoglaló

jelentést tesz közzé arról a bánásmódról, amelyben a német hadifoglyokat részesítik. A brit kormány most először ismerte be, hogy valóban létezett egy parancs a német hadifoglyok megkötözésére és pedig abban a formában, ahogyan a véderő főparancsnokság közölte.

egyik őrmestere kisebb csoportjával nyomban a veszélyeztetett helyen termett. Kis csoportjának kemény harc után csaknem huszoros erővel szemben sikerült megszállni az útkereszteződést, amely az odarendelt erősítések segítségével ismét szilárdan német kézbe került. A szovjet ellentámadást sikerre elhárították.

Egyre élesebben rajzolódnak ki Moszkva, London és Washington között a nézeteltérés körvonalai

Új védelmi rendszerrel kísérletezik Stalingrád új parancsnoka

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A birodalmi főváros sajtója abban a mélyreható változásban, amelyet a szovjet haderő vezetésében a legfelső szovjet tanács elrendelt, annak jelét látják, hogy a szovjet hadsereg vezetését a politikai biztosok veszik át. A Völkischer Beobachter szerint Sztalin minden bizalmát elvesztette saját katonai vezetőségében.

Róma. (MTI) A Stefani jelenti: Gayda, a Voce d'Italiában közölt cikkében a Szovjetunió és az angolszász hatalmak közt fennálló, valamint London és Washington közt fejlődő bonyodalmakkal foglalkozik. Megállapítja, hogy a második arcvonaltól kezdve válságos fordulóként fenyegeti a három szövetséges viszonyát. A Moszkva és az angolszász hatalmak közötti nézeteltérés alapja az a tény, hogy sem Washingtonnak, sem Lon-

donnak nem érdeke Moszkva oly mértékű megsegítése, hogy a háború után veszélyes ellenfél lehessen. Az Egyesült Államok Londonnal szembe az érdeklődik, ha London mindjebbá belemerülne a harcba. London viszont Észak-Amerika bőrén akarja világbirodalmát megmenteni. Churchill legutóbb kénytelen volt beismerni, hogy a nagy demokráciák nem találhatnak már híveket a világ népei közt.

megsemmisült. Mintegy ezer embert a német csapatok foglyul ejtettek, a két ezred többi részét megsemmisítették. A rzesvi szakaszon horus őszi időjárásban rossz látási viszonyok között élénk rohamcsapat és felderítőtevékenység alakult ki. Ennek folyamán a szovjet csapatoknak aránylag nagyobb erővel sikerült megszállni egy útkereszteződést. Az előretolt német állásrendszer ezáltal közvetlenül a legsúlyosabb veszélybe került. Az egyik vesztfáliai gyalogezred

Róma. (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 868. közleménye: Az elalameinai szakaszon mindkét részről fokozott tüzérségi és légi párharc folyt. Német vadászok lelőttek három ellenséges vadászgépet. Három másikat olasz vadászok lelőttek le. Légikötélekeink Málta elleni támadása során német vadászok 2 angol gépet lőttek le. Három olasz gép nem tért vissza a legutóbbi két nap vállalkozásából. Az Atlanti-óceánon működő tengeralattjáróink egyike elsüllyesztette a 20.000 tonnás Ironside angol óceánjárót és súlyos torpedótalálatokat ért el a 17.000 tonnás New Hell hajón.

Rómából jelenti: (Stefani.) A vasárnapi olasz hadijelentés helyesbítéseként közlik, hogy az Atlanti-óceánon működő olasz tengeralattjáró nem az Ironside óceánjárót, hanem az Oronbay nevű 22.000 tonnás óceánjárót süllyesztette el.

Laval bizakodóan nyilatkozott miniszterelnöki pozíciójáról

Vichyből jelenti: (OFI.) Laval miniszterelnök fogadta több ifjusági csoport vezetőjét és kifejtette előttük, hogy különösen nagy súlyt fektet arra, hogy az ifjuság képviselőivel érintkezzen, mert mindennapi munkájában főként az ifjuságért dolgozik, hogy ne kelljen az ifjuságot minden 25-30 esztendőben lekaszálni a harcmezőn. A miniszterelnök vázolta, hogy milyen nehézségeket kell leküzdeni nagy tévedéseknek helyrehozatala érdekében. Ki-

jelentette, hogy a francia gyarmatbirodalom megmentése a cél, melyet maga elé tűzött. Kérte, hogy higgyenek benne, mert mindég is kitárt feladata mellett. Míg a tábornagy bizalmát élvezi, sohasem hagyja el helyét bármi történjék is.

Vichy. (MTI) Az OFI jelenti: Laval kormányfő vasárnap fogadta Darlan tengernagyot, a hadsereg főparancsnokát.

Jelentősen megerősítették a bolsevisták tüzérségüket a Volga keleti partján

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti, hogy a sztalingrádi arcvonalon a Szovjet a legutóbbi napokban jelentősen megerősítette tüzérségét. A bolsevisták főként a Volga keleti partján jelentős számú közepes és súlyos űrméretű utegyet, köztük sok nehézműszert helyeztek el. A szovjet hadvezetés ezzel szemben nyilvánvalóan tervszerűen kerüli, hogy Sztalingrád északi körzeteiben, amennyiben azok még kezükben vannak, további tüzérséget összpontosítson. A német csapatok növekvő nyomásával szemben a bolsevista hadvezetés szemmel láthatóan nem akarja vállalni azt a kockázatot, hogy a helyeken további és aligha pótolható hadianyagot veszítsen. Ugy látszik, hogy Radomcevi tábornok, Sztalingrád új szovjet parancsnoka elővigyázatosságával tűnik ki. A város északi részében levő nagy iparművek ostromlott, de még he nem vett romjai között katonasághoz hasonló alakulatok és felfegyverzett polgári egységek sokaságával támaszpontok és ellenállási

fészek fenntartására rendezkednek be.

Az Atlanti-óceánról két újabb, különösen értékes tengeralattjáró sikerrel érkezett jelentés. A Freetownba Duces of Atholl 20.000 tonnás brit utasszállítóhajót egy búvárnaszád torpedótalálattal elsüllyesztette. A hajót legutóbb építették és csapatszállításra használták. A Fokváros melletti vizeken egy német tengeralattjáró három torpedótalálattal elsüllyesztette a 23.000 tonnás Orkadis nevű hajót, amely az utóbbi hónapokban amerikai és brit csapatokat szállított a közelkeletre. A legénység legnagyobb része elveszett.

Huszszoros erővel szemben győznek a német csapa o'k

Berlinből jelenti: (Interinf.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti arcvonaltól, hogy a Kaukázus nyugati részén a német vadászadosztályok által alkotott katlanok megtisztítása folyamán két szovjet vadászvezred teljesen

Chille tiltakozik becsülete megsértése miatt

Santiago de Chile. (NTI.) Sumner Welles amerikai helyettes külügyi államtitkár nyilatkozata arra indította a chilei kormányt, hogy Washingtonban

erélyesen tiltakozzék a nyilatkozat ellen, amelyben Sumner Welles becsületében sértette meg Chilét. (MTI.)

Norvégia és Svédország elfoglalását tervezik az angolok

Stockholmból jelenti: (NTI.) A Volkes Tagblad okmányszerű bizonyítékot közöl arról, hogy a szövetségesek 1940 március havában nemcsak Norvégiát, hanem egész Svédországot megszállását tervezték. Titkos francia vezérkari okiratokból kitűnik, hogy az a segit-

ség, amelyet a szövetségesek Finnország számára akartak nyújtani, csupán leplezése lett volna a Skandinávia elleni támadásnak. A lap szerint az angolok még most sem mondtak le Skandinávia-val kapcsolatos szándékukról.

A kenyér és a pénz gondja

Irta: Dr Paál Árpád

Időbelileg nagyon egybeesik az a két megnyilatkozás, mely a világháborús ellenfelek belső területének két központján történt, egyik Németországban, másik Északamerikában. Németországban a múlt vasárnap Göring birodalmi tábornagy, mint a négyéves gazdasági terv végrehajtója nagy beszámolóval adott az európai kenyérgond elmulásáról. Északamerikában pedig a pénz elértéktelenedésének a gondja miatt Roosevelt elnök diktatóri hatalmat kért a törvényhozástól, s ezt a napokban meg is kapta, de a mezőgazdasági érdekeltségek (farmok) képviselőinek olyan módosításával, hogy a mezőgazdasági árak vásárlási erejét fel kell emelni az első világháború előtti békeidők színvonalára. E módosítás miatt Rooseveltnek mitsem ér a felhatalmazás, mert ő éppen ezzel akarta a pénz értékét állandósítani, hogy a mezőgazdasági árak minden fölemelkedését meggátolja s így a munkabérek emelkedését és a drágaság további fokozódását így megállítsa.

Egyébként ezeket a mezőgazdasági árakat névlegesen sokkal több számu pénzzel kell megfizetni, mint az 1914 előtti békeidőkben. Csakhogy ez a több névértékű pénz valójában kevesebb értékű, mint a békeidőbeli mért most kevesebb egyéb árut lehet vele vásárolni, mint akkor régen. A mezőgazdasági és ipari termelés árai közötti ilyen különbségek miatt a két termelési mód egymásra liúttal hogy egymást megelőzze, s ez a licitálás már úgy felhajtotta az árakat, hogy ami összes áru forgalomba kerülhet, annak együttvéve a valóságos értéke sok-sok milliárd dollárral kevesebb, mint ami árat megadnak érte. Előállott tehát a pénz elértéktelenedésének a folyamata, ami további pénzjegyszaporítást tesz szükségessé, s ezzel az értéktelen pénztömeg még inkább növekszik, vagyis előáll a pénzhiágulás, az infláció, ami a pénzben őrzött vagyont elpusztulásra jelenti. Ezt a bajt akarja Roosevelt a mezőgazdasági árak emelkedésének visszatiltásával kivédeni. A pénz miatti gondja a legnagyobb.

Csakhogy a farmer-képviselők által megszavazott módosítás miatt éppen a mezőgazdasági árak tekintetében az amerikai elnök tehetetlenségre lenne kárthatva, s így az árak további száguldásának útját nem tudná állani. Tehát kifejezte azt a szándékát, s ezt szinte hadizenetként adta tudtára a törvényhozásnak, hogy ő teljesíti magát a törvényhozás minden megkötésén és államfői hatalommal, saját felelősségére fog intézkedni. Más szóval: diktátor lesz a törvényhozás ellenére is. Mert ez a belső alkótmányválság élesedett ki ott Amerikában a pénzkérdés körül, s nagy sajtócsaták folynak és óriási társadalmi feszültség van az államfő és a mezőgazdasági érdekeltségek között. Ez a belső küzdelem a maga mélyreható jelentőségével talán sokkal nagyobb, mint maga a külső háború, melybe Amerika vezére a maga népét így behajszolta.

Európában pedig ugyanebben az időben Göring birodalmi tábornagy beszélt szintén a mezőgazdasági és egyéb termelési kérdésekről.

Igen megrázó erejű olvasmány ennek a beszédnek az a része, mely arról szól, hogy a múlt esztendőben

menyire közeljártunk a kenyérben való inttséghez. Aztán hogy lehetett kivédeni ezt takarékos beosztással, s hogy vagyunk most túl a kenyérgondon az új termés jóvóltából, de főként azért is mert az új Európáért küzdő hadseregek a kenyértermés kimeríthetetlen új területeit tudták megszerelni, s egyúttal a termelésre megszervezni. A birodalmi tábornagy beszédének ez a része valósággal az egész világ lelkiismerete számára kihangsúlyozza, hogy mennyire a kenyér biztonságától, a nép táplálkozásától függ a népek jóvendője. Minden ünnepélyessége és egyéb fontossága között nekünk a beszédnek ez a része a legfontosabb és legfelvilágosítóbb, mert arról ad számot, hogy a kenyér, a megélhetés tekintetében az Amerika felől jövő tengeri várlat, s aztán az angolszász üzleti világ további gazdasági nyomasztása hogyan hotta Európá fölé az éhség rémét és hogyan állandósította a múlt világháború után is az életkörüket szűkre szorítottóságát. Hogyan lett ebből megélhetési bizonytalanság, mely a növekvő népességet valósággal belekényszerítette, hogy a világ gazdasági

uralma ellen a maga felszabadító harcát megindítja.

A beszéd utal arra is, hogy a kenyérgondnak ez a háborús elosztása a maga további kihatásait a háború után is éreztetni fogja. Nem lehetünk arra szorítva, hogy kenyérünk bizonyossága az üzleti nyereszkekdek számításaitól függjön Európa termelése úgy fog megszerveződni, hogy az amerikai és angolszász üzleti világ termelése nélkül is mindig biztos tudjon lenni a maga kenyérbeli ellátásában. A forgalom a világrészek között nem cél lesz, hanem csak eszköz arra, hogy a fölöslegek kicsérélődjenek és igazságosan, minden rászorulóhoz eljussanak.

Ha erre a jóvendőbeli képre gondolunk, nem győzhetünk eléggé csodálkozni, hogy milyen különbség van Európa és Amerika között éppen a kenyérgondban. Amerikában már évek óta felhalmozódva áll a kenyérgabona, a pénzkérdés lett belőle. Nálunk viszont földszeretét és céltudatos munka kérdésevé lett a kenyér ügye, s egész Európa-szerte megindult az élenkség, hogy a mezőgazdaság célszerűbb és kiadósabb termelését meg-

szervezzék. Amerika kért, hogy majd a háború után Európa kiéhezettelt népére rázudítsa jó áron a maga felhalmozott gabonáját. Európa viszont készül, hogy ezzel a gabonáramlittal szemben a maga jobb és mégis olcsóbb gabonájával tudja a maga népeit ellátni. Az igazi csata majd ez a gabonacsata fog lenni a népek között.

Amde ha csak arra gondolunk, hogy ne legyen éhező ember, akkor a gabonának nem lesz szabad pénzkérdése válnia. Amerikában pénzkérdés lett a mezőgazdasági termelés sok felhalmozott készlete, mert nyereszkeskedni akarnak vele. Ha a fölöslegeket a szűkölködők között nyereszkeskedés nélkül elosztanák, nem volna kenyérgond sehol, s az emberek több bizalommal és több jóindulattal tudnának viselkedni egymás iránt. Amerika és Anglia se gondolt volna arra, hogy piaci elhelyezési érdekében kizárólagosságot biztosítson magának, s ezért tengeri zárlatokkal és háború üzenésekkel akarja megszorítani a föld egyéb népeit. Hogy a kenyérgondból Amerikában pénzkérdés lett, az nem annyira a pénznek a tragédiája, mint inkább az emberiségé, melynek egyrésze még a kenyér elvonása árán is nyereszkeskedni akar az emberiség többi részén, a sokkal nagyobb tömegű részén.

A mostani háborúnak ebből a tragikus helyzetből is ki kell szabadítania az emberiséget.

Kiosztották Nagyvárad hadirokkantjainak a Kormányzó Ur által adományozott jelvényeket

300 hadirokkantnak személyesen adta át a jelvényeket dr Gyapay László helyettes polgármester

Vasárnap délelőtt 11 órakor ünnepélyes keretek között osztotta ki dr Gyapay László helyettes polgármester a városnáza disztemében a Kormányzó Ur által adományozott rokkant-jelvényeket az arra jogosult hadirokkantoknak, akiknek száma mintegy 300.

Az ünnepélyt Vargha Jenő, a HONSz nagyváradai és bihar megyei csoportjának elnöke nyitotta meg, megemlékezve az ünnep jelentőségéről és a hadirokkantokat ért legfelsőbb kitüntetéséről.

Dr Gyapay László ünnepi beszéde

Gyapay László helyettes polgármester tartotta meg ünnepi beszédét. Többek között ezeket mondotta:

— A 22 éves idegen rabságból felszabadult és a Magyar Szent Koronához visszatért Nagyváradnak, Szent László ősi városának ma ismét ünnepe van.

— Elérkezett az az idő, amikor a világháború hősi hadirokkantjai kitűzhetik azt a jelvényt, amelynek régtől fogva jogos tulajdonosai, de annak viselésében megakadályozta őket az idegen megszállás.

— Az önk életé az elmúlt 22 év alatt csupa megaláztatás és harc volt létükért, megmaradásukért, életükért.

— 1914-ben Önök valamennyien gondolkodás nélkül, nótaszóval mentek a világháborúba, drága magyar hazánk hívó szavára. — Itthon hagyva boldog családi otthont, gyermekeiket, hitvesüket, azüleit, hogy e nekünk mindennél drágább földet vé-

rük hullásával, ha kell életük árán is megvédelmezzék. Ott állottak mindenütt az ellenség földjén. Ott állott a magyar hőnvéd legyőzhetetlenül diadalmasan.

— És mégis 1918. év őszén egyszerre csak összeomlott felettünk a világ! Mindent elvesztettünk! Elvesztettük legdrágább kincsünket is: a hazánkat.

— Önök, — Magyar Testvéreim! — itt maradtak és helyt álltak! Hordozták az alacsony sors mostohaágát és testileg-lelkileg megtörve, — kifosztva mindenükből, a legnagyobb szenvedések, üldöztetések és kimondhatatlan szenvedések pillanatában nem tagadták meg, hogy magyarok és azok is akarnak maradni.

— Önökre azonban, akik már a világháborúban és a 22 éves rabságban megtették kötelességüket a hazával szemben, — most új feladatok várnak.

— Az Önök kipróbált erejére s hűségére szükség van a Hazának!

„Viseljék büszkeségük a jelvényét!”

— Az Önök minden időkre példamutató önfeláldozásának külső kifejezésére hadirokkant-jelvényt alapítottak.

— A hadirokkant-jelvényt Önöknek a mai ünnepélyes ülésen ezenal tisztelettel átadom.

— A hadirokkant-jelvény a Kormányzó Ur Öfóméltósága által jóváhagyott alapszabályok szerint a sebesülési éremnek vagy a háborús emlékéremnek járulékos kiegészítő része és így csak azoknak lehet adományozni, akik ezen éremek egyikénél már tulajdonosai.

— Ez alól kivételt tenni nem lehet.

— A hadirokkant-jelvény alapításának az volt a célja, hogy a hadirokkant bajtársakat a nem hadirokkant magyar polgároktól megkülönböztesse.

— Ez a jelvény azokat a bátor magyar embereket illeti meg, akik a világháborúban a legmagasabbrendű hazafias kötelességteljesítés közben bátran szembenéztek a halállal.

— Viseljék Önök ezt a hadirokkant-jelvényt ennek tudatában büszkeséggel.

A hatalmas lelkesedéssel fogadott beszéd után dr Kolontáry János városi tanácsnok felolvasta a jogosult rokkantak névsorát, akiknek dr Gyapay László helyettes polgármester meleg kézszorítás mellett egyenként átadta a jelvényeket.

Szövetet, bélésárut

olcsón, régi jó minőségben még Ön is vehet az

IVAN posztóházból Kossuth-u. 1. Sas-palota Óskeresztény magyar cég

Lélekemelő ünnepe volt Ermellék egész gazdatársadalmának az érmihályfalvai nagytáborozás

„Csak két út volt számunkra: megvívni ezt a nagy csatát, vagy eladni hazánkat és magyarságunkat” — mondotta gróf Teleki Béla ünnepi beszédében

Érmihályfalva. Saját tud. Érkeserű, Értarcsa, Erköbölkut, Érsemjén, Ottomány, Székelyhid, Biharószög, Pappamási, Nagyszalonta, Csokaly, Nagykácsi, Hegyközszentimre, Szalárd, Biharpüspöki, Kardó, Váradvelence, Bihar-szentjános több ezer lelket számláló magyar népe lélekemelő ünnepet ült tegnap az érvidek legnagyobb közegében Érmihályfalván. Ezek az ősi magyar ezalások hozsú, de nagyon hozsú ideig teljes némaságra, hallgatásra voltak kényszerítve. És csak most, hogy a falvak határában már az utolsó erődítményeknek is nyoma vész, bontakozik ki ismét a maga teljességében a magyar élet, hajt ki a nemzetépítés teremtő gondolata.

Tóth Zsigmond gazdaköri elnök beszéde

A közel tízezer lakosú Érmihályfalvának kétezernyi zsidóságán kívül a többi ezintézte magyar. Magyar gazdák, olyanok, akik helyt állottak a történelmi ítéletidők sodró viharában. Tóth Zsigmond, a gazdakör elnöke ad magyarázatot megnyitó beszédében.

A gazdakör már régen alakult, — mondotta — de munkássága olyan volt, mint az időké, hol magába szárnyalt, hol megtorpant, hol elcsendesült. Jó tíz évvel ezelőtt, amikor átvette a gazdakör irányítását, **Andrássy Ernő** dr. vezetésével, már cselekvő, életképes volt a gazdakör. **Lovass Dániel** és **Csiri Sándor** kezdték megvívni a gazdakör alapjait. A megszállás alatt **Berényi Miklós** sal egyetemben kockázatos szerepet vállaltak, házról-házra járva gyűjtötték a gazdaköri házra. De ahogy épült az új hajlék, felfigyeltek rá az ellenség hatalom rendőrközegei s többé nem lehetett a gazdakör területére lépni. **Soss Kálmán** református lelkész és a református egyház presbitériuma adott ideiglenes hajlékot, míg a felzabálás után az EMGE dr. **Patzkó Elemér** és **Bodnár Sándor** orsz. gyűlési képviselők támogatásával és közbenjárásával sikerült befejezni az építkezést. Ma készen áll a gazdakörház és ez jelképesen fejezi ki a nap jelentőségét. Nincs akadály a vidék gazdanépe emelkedésének, tanulásának és fejlődésének. A nép pedig érzi, hogy az ő lába alatt a szőke szőnyeg van a jövő boldogulásának adottságai letéve. Ezekkel pedig élni akar. Ezért gyülekeztek ma Érmihályfalván, hívták meg vezetőiket, hogy útmutató tanácsaik alapján induljanak el a magyar honfoglalásra.

Előkelő vendégek a gazdanapon

A gazdanapra rengeteg gazda és vendég érkezett. A földművelésügyi miniszteriumot és báró **Bánffy Dániel** minisztert **Imrédy Dező** dr. miniszteri osztálytanácsosa, az érdekképviseleti osztály főnöke, — a megyét **Cziffra Kálmán** dr. főispán **Nadányi János** dr. alispán és dr. **Fráter Jenő** főszolgabíró, — az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnökségét és központját gróf **Teleki Béla** országos elnök, **Lovady Lajos** kispap, országgyűlési képviselő alelnökök. — Cs. **Károlyi István** ombódi kispap, th. alelnök, **Demeter Béla** központi osztályvezető, az „Erdélyi Gazda” szerkesztője, **Koppány Rezső** bihari és **Bikkfalvy Ferenc** szatmári „EMGE” kirendeltség vezetői képviselik. Az EMGE elnökét a falu határában **Berényi Sándor** főjegyző, **Tóth István** községi főbíró és **Tóth Zsigmond** gazdaköri elnök vezetésével küldöttség fogadta. **Berényi Sándor** rövid beszéd keretében üdvözölte gróf **Teleki Bélát** és a vele együtt érkező báró **Braunecker Antal** alelnököket.

Nagy érdeklődés nyilvánult meg a kiállítás iránt

A gazdanap az istentisztelet után a kiállítás megnyitásával kezdődött, amelyen Érmihályfalva gazdái gondterhes életük és fáradságos munkájuk eredményeit mutatták be. Külön figyelmet érdemelt az „Arovit” Konzervgyár kiállított anyaga és szemléltető térképei. A mezőgazdasági iparnak ez az új helyi vállalkozása nem csak Érmihályfalva, hanem a szomszédos községek számára is komoly anyagi lehetőségeket tárt fel. A kiállítási terméket zsefőlásig megtöltötték a gazdák és az érdeklődő vendégek, akiknek sorában ott volt **Koppány Kornél** és **Nadányi Pál** felsőházi tagok, **Patzkó Elemér** dr. és **Bodnár Sándor** országyűlési képviselők, **Fráter Iván** dr. belügyminiszteri min. tanácsos, gálospetrii földbirtokos, **Zakariás László** miniszteri osztálytanácsos, **Papp-Szász Lajos** földbirtokos az Erdélyi Párt megyei elnöke, dr. **Südi Tibor** közjegyző és

Gönczi Sándor mérnök Székelyhidről, **Szunyogh Rudolf** Érsemlyénről, **Szilágyi Kálmán** Érendrédről, **Szennyesy József** Margitáról, **Szlávy József** és **Takács Zsigmond** Érkenézről, **Halpert Lajos** Hegyközkövesről, **Papp Imre** ny. jószágigazgató, **Genesi Zoltán** vm. gazdasági tanácsos, Székely Lajos kertész Nagyváradról, **K. Balogh Ferenc** és **Bódi Imre** Nagyszalontáról, **Farkas Lőrinc** Csokalyról, **Kovács Ferenc** érbo-gyoszlói, **Jakab József** szalacsi, **Kemecsei Gyula** albísi és **Báthory József** ér-körtlvényesi ig. tanító, míg a helyiek közül dr. **Andrássy Ernő**, **Csiha Sándor**, **Csiha Ernő**, **Bujanovics Rudolf**, **Tóth Gyula**, **Hemela Ernő** szőlészeti és borászati felügyelő **Hanyi Zsolt** és dr. **Ternák Gábor**, a konzervgyár társtulajdonosai, **Betker Tivadar** plébános és **Soss Kálmán** ref. lelkész.

„Nem téltlenségben töltöttük el a megszállás éveit”

A kiállítást dr. **Andrássy Ernő** orvos nyitotta meg. — 1910-ben rendeztek itt utoljára gazdasági kiállítást, — mondotta. — Ekkor úgy határozták, hogy pár év múlva megismétlik. De jött a világháború és a több évtizedes kényszereszkünet. Most azonban be akarjuk bizonyítani és meg akarjuk mutatni, hogy nem téltlenségben, üres várakozásban töltöttük el a megszállás éveit, hanem céltudatosan dolgoztunk. Természetesen nem tudtuk olyan magas színvonalra fejleszteni mezőgazdaságunkat, mint a trianoni Magyarországnak. De viszont a gazdasági érté-

kek mellett lelki értékeket is kitermeltünk: a közösségi érzést. Ugy itt az Érmelléken, mint Erdély többi részében is igyekeztünk megszüntetni a társadalmi és felekezeti különbségeket és csak azt néztük, hogy *akinek segíteni kell, az magyar testvérünk*, tehát dolgoztunk is érte. És az egyes embernek az adta meg az értékét, hogy az illető mennyit tett a magyarságért. Most, amikor a gondterhes év termését a gazdaközön-ség itt összehozhatta, hálát adunk érte a jó Istennek. Ezennel a kiállítást megnyitom.

Ünnepi díszközgyűlés

Ezután a kiállítás megtekintésére került sor, amit úgy a bíráló bizottság, valamint a nagyszámu látogató a legteljesebb elismerésben részesített. Déli 12 órakor viszont a Nemzeti Mozgósínlház helyiségébe gyülekezett az érmelléki magyarság képviselete, melynek befogadó képessége azonban kicsinynek bizonyult az óriási érdeklődéshez.

A gazdakör ünnepi díszközgyűlését a Hisekgy vezette be, majd **Tóth Zsigmond** gazdaköri elnök üdvözölte a megjelenteket ismertette a gazdakör történetét, nyitotta meg az ülést. Megnyitóját beszámolóként kezdetben ismertették. Gróf **Teleki Béla** az EMGE elnöke volt a következő szónok, aki bevezető szavaiban az EMGE történelmével foglalkozott, kiemelve annak négy elhatározó jelentőségű időszakát. A mult részletezése után kifejtette, hogy a világháború után újjászülöt egyesület kitarult kapuin beözönlött a friss, életet adó tiszta levegő, a magyar gazda népréteg egészséges életfelfogása, hogy a tanult

birtokos réteggel teljes lelki egyetértésben önértékelés, a korszerűség testvéri szolgálatával együttünk önmagunkon és népünkön. A boldog visszatérés után

Legújabb típusú

r á d i ó k

Kerékpárok, varrógépek részleteire is.

Pálffy Jenő Kuhn-lelakat

Muscolini-tér 16. Telefon: 15-24.

pedig új korszak kezdődött; a magyar állam gondoskodó segítségével eltakarítani a romokat és merkezdeni az építést.

Az EMGE a családi különbségek nélküli munkaközösség

Az EMGE elnöke a továbbiakban nyomatékosan hangsúlyozta, hogy csak annak a társadalomnak van sulya, mely erőt képvisel. Alkotó munkát csak hivatástudattal rendelkező erős és szervezett társadalom tud kifejtetni. Az ország gazdatársadalmának termelő képessége is jórészt ettől függ. Az EMGE egyetemes gazdaművelődési lehetőséget, érdekképviseletet és osztály, illetőleg társadalmi különbségek nélküli munkaközösséget jelent Erdélynek s ezzel példát mutat az egész országnak is arra, hogy milyennek kell lennie a magyar társadalom jövő kibontakozási útjának. Egységes, de ez az egység minden társadalmi árnyalat egymásra utaltságának eszellemet hirdesse.

Végül gróf **Teleki Béla** a háborus idők minden népet terhelő gondjairól beszélve, azt mondotta, hogy a többtermelés első sorban a termelőnek az érdeke s ezen keresztül a termelők közösségé, vagyis az országé. Megállapítható azonban, hogy a gazdatársadalom bármennyire is sokat dolgozik, még mindig nem termel annyit, mint amennyire képes és amennyire az országnak a mai időkben szüksége van. És ha arra gondolunk, hogy mit áldoz a frontkatona és mit áldozunk mind, akik a közelgő telet meleg, békés otthonukban töltjük el, akkor gondoljunk arra, hogy az áldozatok vonalán még jóformán csak alig indultunk el. A háttérzagnak ugyanis két szempontot kell követni. A hadsereg mindent megkapjon, amire szüksége van és a küzdő honvéd családja semmiben sem szenvedjen hiányt.

— Senki, még múltó pillanatokig se álltassa magát azzal, hogy mi ezt a háborút elkerülhettük volna. — mondotta a továbbiak során gróf **Teleki Béla**. De zokszó se hagyja el senkinek sem ajkát ha viselni kell a háború terheit, Mert csak két út van számunkra: megvívni a nagy csatát a magyar jövőért, vagy eladni magyarságunkat és hazánkat, hogy végig söpörjön rajtunk a legsúlyosabb ítélet, amit valaha népek fölött a történelem kimondhatott. Éppen ezért, amikor áldozniuk kell, juseön eszünkbe, hogy csak elenyésző töredékét adjuk ma oda javainkból annak, mint amit a háboruban való részvéte

Szőrmék, bundák

nagy választékban

HALASZ IMRE

szőrmé üzletében

Kazinczy Ferenc u. 4.

Telefon: 18-90.

(Színház mellett)

Javításokat felelősséggel pontosan eszközöl

tünk nélkül tőlünk elraboltak volna.

Felhívta ezután a figyelmet gróf Teleki Béla a gazdatársadalom háboru utáni problémáira. Hangoztatta, hogy a reánk váró nagy feladatok megoldását csak szorgalmas gazdatársadalom végezheti el, ezért mindent meg kell tenni a teljes szervekedésre.

Dr Imrédi Dezső beszéde

Gróf Teleki Béla után dr Imrédi Dezső miniszteri osztályfőnök emelkedett szólásra. Beszédének bevezetésében tolmácsolta a gazdanap résztvevőinek az elfoglaltsága miatt nem jelenő báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter meleg üdvözlését. Kijelentette aztán hogy hármas öröm számára ezen a gazdanapon megjelenni. Első öröme az, hogy elvi álláspontja a gazdatársadalom hivatalos keretékbe való tömörítése, dacára jólesően most már harmadikban tanuja annak a volt megszállott területen, hogy mennyire bevált az önkéntes szervekedés. Azt látja, hogy egész Erdélyt és a keleti területeket behálózó szervezet épült ki és ebben a szervezetben pezsgő élet folyik. Annak örül másodsorban, hogy megismerheti Érmellék gazdatársadalmát és az itteni problémákat. Átadhatja azután azt az 1000 pengőt, amelyet a földművelésügyi miniszter ajándékozott a Gazdakörnek a berendezésre, továbbá bejelentheti, hogy az Érmellék vízi szabályozása most már teljes lendülettel fog folyni. A minisztérium tervei szerint több mint 1 millió pengőt fognak erre a célra fordítani, hogy megvalósíthassák az összes árvízvédelmi és öntözési terveket. Rövidesen megérkeznek Németországból azok az óriás kubikoló gépek, amelyek naponta 1000 köbméter földet tudnak elmozdítani. Ezekkel fogják a csatornákat ásni. Megemlítette, hogy a Gondviselés javunkra fordítja azokat a munkákat, amelyeket ellenségeink vesztünk re végeztek el. A tankárok rendszerét bedolgozzák a tervekbe és az egyik főcsatornát éppen ezek a tankárok fogják alkotni.

Dr Imrédi Dezső beszéde végén rámutatott a többtermelés fontosságára és kérte a gazdákat, hogy jól vigyázzanak munkájukkal az itthoni front erősségére.

Dr Imrédi Dezső után Gönczy Sándor mérnök foglalkozott az Érmellék műszaki problémáival. Ismerte a végzendő munkák méreteit. Számításai szerint 1 millió 400 ezer köbméter földet kell megmozgatni a szabályozásoknál, ezzel azonban mintegy 100 ezer hold földet tesznek termővé. Ugyanakkor hasznosítani lehet vízügyi szempontból is a területet. Az öntözőművekkel össze lehet kapcsolni a halastavak létesítését. Ismerte még az Érmellék gyümölcstermelő és főzéléktermelő lehetőségeit, továbbá a konzervgyárak, főzélékszárítók szerepét. Bejelentette, hogy az Arovit konzervgyár egészen nagyüzemmé fog kifejlődni.

Koppányi Rezső EMGE kirendeltség vezető az idő előrehaladottsága miatt nem tartotta meg előadását, csak pár szóban intette a gazdákat, hogy az őszi munkálatokat végezzék el. Sok megmunkálatlan földet látott, amíg ideutazott. Reméli, hogy mindenki eleget tesz kötelességének. Koppány Rezső után Bodnár Sándor képviselő beszélt a gazdatársadalom sérelmeiről és kérte azok orvoslását, majd dr Patzkó Elemé képviselő bejelentette, hogy a földművelésügyi miniszter levélben értesítette az állandó téli gazdasági iskola és gazdasági szaktanácsadó állomás felállításáról. A díszközgyűlés ezzel véget ért.

A gazdanapfejezéseket közeledő volt, amelyen Pap-Szász Lajos lelkes hangú pohárköszöntőt mondott a Kormányzóra.

Házikiállítást rendez a Baross Női Tábor és a Baross Szövetség ruházati szakosztálya

Nagy érdeklődés előzi meg a november 8-ra tervezett jótékonycélu kiállítást

Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt héten szakosztályi gyűlést tartott a Baross Szövetség ruházati szakosztálya dr Horváth Györgyné a Baross Női Tábor elnöknője és dr Kovács Sándorné ügyvezető elnök jelenlétében. A gyűlésen megbeszéltek és elhatározták, hogy november 8-án díszközgyűlést és kiállítást rendeznek, amelynek jövedelméből a szakosztály iparos és kereskedő tanoncát fogják felruházni. Dr Horváth Györgyné és dr Kovács Sándorné lelkes

szavakkal ismertette a Női Tábor célkitűzését és buzdította a megjelent iparosokat, hogy küldjék hitveseiket és leányukat a Női Tábor értekezleteire. Nagy János ügyvezető elnök hangoztatta, hogy a Baross Szövetségnek is köze kell működnie a társadalmi válságfalak lebontásában. Kovács Antal szakosztály elnök közölte ezután, hogy a sokat vitatott és tárgyalt Berger Simon-féle áru szétosztására rövidesen sor kerül.

Be kell jelenteni a 25 kilónál nagyobb vöröshagymakészleteket

Fokhagymánál 10 kiló a bejelentés-e kötelezett mennyiség

A közellátásügyi miniszter rendelete értelmében azok a termelők, akiknek tulajdonában 25 kg-nál több vöröshagyma, vagy 10 kg-nál több fokhagyma, vagy pedig 25 kg-nál több dughagyma van, továbbá azok a kis- és nagykereskedők, szárító- és konzervüzemek, akiknek birtokában bármilyen mennyiségű vöröshagyma, fokhagyma vagy dughagyma van, kötelesek egész hagymakészletüket bejelenteni, még pedig nyolc nap alatt a községi előljárásnál előszóval, vagy az erre a célra készült bejelentési nyomtatványon, a kereskedők és az üzemek pedig a METESZ-nél. A termelőknek a bejelentésben azt is közölniük kell, hogy a bejelentett hagymakészletből háztartási és gazdasági célokra 1943 június 30-ig milyen mennyiségre van szükségük.

A rendelet értelmében a bejelentési kötelezettség alá eső hagymakészleteket hatóság zár alá helyeztettnek kell tekinteni és azokat forgalombá-

hozni, feldolgozni vagy azokkal egyébként rendelkezni csak meghatározott módon szabad. A termelő a zár alá helyezett készletből saját háztartási és gazdasági szükségletére szükséges mennyiséget felhasználhatja, a zár alá helyezett hagymát a szövetkezetnek eladhatja hatóságilag megállapított áron. Ezenkívül zár alá helyezett saját termésű hagymáját meghatározott mennyiségben a helyi piacra is viheti s közvetlenül a fogyasztónak eladhatja. Dughagymát is eladhat a vásárlási engedéllyel rendelkező személyeknek az engedélyen feltüntetett mennyiségben.

Kimondja a rendelet, hogy azok, akiknek dughagymára továbbtermelés céljából szükségük van, szükségletüket 25 kg-on felül a közellátási hivatal, ezen alul a községi előljárással által kiállított vásárlási engedély alapján szerezhetik be. A vásárlási engedély egyben szállítási igazolványul is szolgál.

Megkezdték a honvédoktatási filmek készítését

Az egész ország területén készítettek felvételeket. Csapatfisztek írták a dorabokat

A „Zrinyi” sajtószolgálat jelenti: A filmek, mint nagyfontosságú oktatóeszköznek a jelentőségét elismerte a honvédség is. A Magyar Katonajás legújabb száma hosszabb közleményben számol be a készülő honvéd oktatófilmekről. Jelenleg tizenegy katonai oktatófilm készül, a legkülönbözőbb fegyvernemek számára. A felvételek Keviczky Kálmán százados vezetésével és rendezésében folynak, s a munka nagyságára jellemző, hogy a filmfelvétel gépkocsik eddig 12 000 kilométeres utat futottak meg a Kárpátok és az Alduna között lévő országtérületen. A 11 film vetítési képhossza együttesen 8000 métert jelent. Egy-egy kép hossza 400—1200 méter között változik s vetítésük félórás és egyórás időtartamot vesz igénybe. Olyan katonai filmeket választanak meg, amelyek meszerű keretbe állítják az oktatást, s az egyes fegyver-

nemek katonáit gyönyörködtetve tanítják. A filmtémákat csapatfisztek írták, mert ők tudják legjobban, hogy a legénység oktatásánál milyen szemléltető anyagra és eszközökre van szükségük. A filmtémák alapján a forgatókönyvet a honvéd vezérkar főnökeinek kiképzési osztályán készítették el. Mint minden filmnek, a katonai oktatófilmnek is szereplői vannak. A szereplő elsősorban maga a honvéd. Az eddig látottakból meg lehet állapítani, hogy honvédeink kiválóan játszanak. Egyes nagyobb szerepekre színészeket is bevontak, így például Szilassy Lászlót, Juhász Józsefet, Weszely Pált, Kabók Győzöt és másokat. Mindannyian nagy lelkesedéssel és átlazon felüli játékkal működtek közre. A filmek egyrészt a nagyközönség is meg fogja ismerni, hogy közelebbről betekinthessen a honvéd haderő életébe és munkájába.

Kiknek fellebbezéseit tárgyalja az I. számú adófelszámolási bizottság október 13-án?

Adorján György vegyész mérnök Ka, zinecy u. 6. Spitz János fűszernagykereskedő Szacsavay u. 19. Bíró János cukorkagyáros Bunyitay liget 2. Szász Albert festékkereskedő gróf Teleky u. 7. Rippner György fűszergyáros Ezredévi Emléktér 28. Ullmann Rafael Ferenc fűszergyáros Ezredévi Emléktér 28. dr Kunda Andor fűszergyáros Ezredévi Emléktér 3. Glóbus gyertyagyár (Hatzersdorf Sándor) Bunyitay liget 4. Sternhell Manoné vasbutorgyáros Szacsavay utca 41. Máté Pál moziis Ritoók u. 13. Röllich István és Társa moziis Tisza Kálmán tér 21. Kohn Dávid pék gróf Telki u. 35. Kertész Kálmán pék Gilla, nyi u. 38. Weinberger Mór rongykereskedő Liliom u. 7. Rajz Andor rádiókereskedő Telki u. 49. Schwartz József fűszergyár Jókai Mór utca 13. Ritter Sándor nyersbőrkereskedő Magyar utca 15. Farkas Lajos nyersbőrkereskedő Teleki utca 8. Péterffy Ignác cipőkereskedő Liget utca 7. Wertheimstein Aranka föld, birtokos Ritoók Zsigmond utca 14. London Lajos és neje rövidárunagykereskedő Pável u. 18. Babits Andor borbéli Ritoók Zsigmond u. 6. Vízi Ernő kenyérfőző Kálvária utca 27. Strulovits Sámuel gyümölcsárús Bercsey György u. 9. Kocsis Sándor piaci árus Nagy Sándor u. 23. Dankó Erzsébet kenyérfőző Kálvária u. 6. Szabó György kenyérfőző Kálvária u. 38. Tusó Péter bérkocsis Kálvária u. 124. 5zv. Prepper Józsefné textilkereskedő Péter u. 1. Palacz János paprikaárús Beóthy Ö. utca 57.

SZINHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— Aranyárga falevél, az idény szenzációja!

— Hétfőn este háromnegyed 7 órai kezdettel Luxemburg grófja, Lehár Ferenc gyönyörű nagyoperettje kerül színre a Népművelési Bizottság rendezésében, a bemutató előadás elsőrendű szerposztásában.

— Tüzzész, Keit Winter világsikert aratott színjátéka kedden este van a színház műsorán Sármassey Miklós rendezésében, teljesen új szereposztásban, Hetty Éva felléptével.

— Aranyárga falevél, az idei színi évad nagy szenzációja szerdán és csütörtökön este kerül színre, bámulatosan pazar kiállításban. Teljesen új eredeti díszletek! Rengeteg humor s vidámság, kacagó jövedel. Fülbemászó muzsika! Pompás táncok! A három óras kacagáson kívül, mar a gyönyörű kiállítás kedvéért is érdemes megnézni ezt a rendkívüli nagyszerű operett-újdonoságot. Jegykről ajánlatos előrgondoskodni.

— Előkészületben A bolond, Szabados Béla nagyoperettje.

HETI MŰSOR:

Kedden este: Tüzzész, Szerdán este: Aranyárga falevél, Csütörtökön este: Aranyárga falevél, Pénteken este: A bolond (premier bérlet).

Olvassa és teresse a Magyar Lapok-at

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk száma: 72.301.
 Hírviratokat nem adunk vissza.

VITÉZ NADÁNYI JÁNOS ALISPÁN BUDAPESTRE UTAZOTT. Nagyváradi. Saját tud. Dr. vitéz Nadányi János alispán vasárnap este Budapestre utazott, ahonnan szerdán érkezik vissza. Az alispán fontos útépitési, népjóléti és közellátásügyi kérdésekről tárgyal az illetékes minisztériumokban.

Közellátási értekezleten vesz részt dr. Hlatky főispán a miniszteriumban. Nagyváradi. Saját tud. Hlatky Endre főispánt közellátásügyi értekezletre hívták a miniszteriumba. A főispán megbeszélést folytatott a polgármesterrel és a közlelémezési hivatal vezetőjével a megbeszélés alapján emlékiratot készítettek, amelyet a főispán bemutat a közellátásügyi miniszternek.

Városi közigazgatási bizottsági ülés lesz október 13-án. Nagyváradi. Saját tud. A városi törvényhatóság október 13-án, kedden este 7 órakor az Ipartestületi nagytérben ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Taggyűlés napirendje az iparrevízió ismeretése is szerepelni fog. Előzetesen.

Értesítés A Nagyváradi és Vidéki Ipartestületi Ruházati és Textil Iparos szakosztályja értesíti tagjait, hogy 1942. október 13-án, kedden este 7 órakor az Ipartestületi nagytérben ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Taggyűlés napirendje az iparrevízió ismeretése is szerepelni fog. Előzetesen.

Értekezlet a Nagyváradhoz csatolandó községek ügyében. Nagyváradi. Saját tud. Csütörtökön délelőtt 11 órai kezdettel a város és a vármegye együttes értekezletet tartanak a Nagyváradhoz csatolandó községek ügyében. A vármegye részéről Cziffra Kálmán főispán, Nadányi alispán és Bölonyi István központi főosztálybíró vesznek részt a tanácskozáson.

Megérkeztek a braziliai magyarok Európába. Lisszabonból jelentik: (MTI) A lisszaboni kikötőbe szombaton 7 óra 30 perckor futott be a Page nevű brazil hajó, amelyen a braziliai magyarok érkeztek, élükön vitéz Horthy Miklós követtel. A megérkezettek kedden utaznak el Budapest felé, ahová a hét végére érkeznek.

KÉTHETI FOGHÁZAT KAPOTT. MERT ELREJITETTE BUZAJÁT ÉS TENGERRIJÉT. Saját tud. Jogellenes elvonás vétségével vádoltan állt a törvényszék dr. Várdy büntetőtanácsa előtt özv. Buhás Demeterné Körögyeusi román földműves asszony és büntetőbíró minőségben Selejeán János napasámos. Az a vád ellenük, hogy 1942 februárjában a Buhás Demeterné vagyonát képező két és fél mázaa tengert és két mázaa búzát, mint olyan közszükségleti cikket, amellyel való szabad rendelkezést a minisztérium korlátozta, a honvédezerő ostrom elől elrejtették és ezzel az igénybevétel elől elvonták. Kis Vince kiemaráji Futura-bizományos és Bosa Károly nagyváradai mézárós, a MASz megbízottjának kihallgatása után a bíróság Buhás Demeternét 2 heti fogságra, Selejeán Jánost, mint büntetőbíró 30 pengő pénzbüntetésére ítélte. Az ítélet jogerős. Buhás Demeternének az ügyész egy hónapi haladékot adott büntetése kitöltésére.

Éjszakai rablókat és egy betörőt fogott el a nagyváradai rendőrség

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton éjszaka 10 óra után Szigeti Imre és Vekerdi Árpád nagyváradai papaszámok a bihari úton hazafelé tartottak amikor az elsőtített uttesten három ismeretlen ember megtámadta őket. Utlegelni kezdtek, majd az egyik a megvert Szigeti Imre zsebéből 20 pengőt elrabolt, majd futásnak eredtek.

A kiablásra figyelmes lett az őrszem rendőr és üldözőbe vette a rablókat, akik Hegyközpályi község felé menekültek. A derék rendőr kitartóan üldözte mindaddig, amíg a községig érték, ahol aztán sikerült elfogni az egyik rablót, Rác Sándor hegyközpályi cigányt. Ezt még az éjszaka folyamán bekísérte a rendőrségre.

Modern BUTOR olcsón MEZEINÉI. Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Hálók, kombinált szobák, előszobák, konyhák.

Ítélték a tábla Veress Andor és Zilahi András ügyében

Felfüggesztették az ítélet végrehajtását és alkalmazták a rehabilitációs törvényt

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad királyi ítéletábla szombaton, a déli órákban tárgyalta dr. Veress Andor OTI orvos ügyét, akit a törvényszék annak idején 1000 pengő pénzbüntetésére ítélte, mert gondatlanságból hibásan írt receptet Székely Imréné nagyváradai asszonynak, akit aztán a recept alapján elkészített gyógyszerrel kezelt és ezáltal halálát okozta. Mint ismeretes, a törvényezék az orvosral együtt vád alá helyezett Zilahi András gyógyszerészt felmentette, de a királyi ügyész mindkettőre névze fellebbezéssel élt.

Az ítéletábla Ungvári-tanácsa tárgyalta az ügyet. Dr. Veress Andor védelmét dr. Barsay Károly látta el, míg Zilahi gyógyszerészt dr. Mucsi Imre képviselte. Dr. Barsay védőbeszédében a gondatlanság és a tévedés lelki mozzanatai közötti különbségre mutatott rá és utalt azokra a következményekre, amelyek egy esetleges súlyos ítélet a vádlottra névze maga után vonna. Felsorakoztatta azokat a ténykörményeket, — különösen az OTI orvosok rendkívüli munkateljesítményét és tulterheltségét — amelyek enyhítően csekkolva a vádlott eljárásának mérlegelésénél a hangzatos, hogy dr. Veress Andor mindenki buzgó, lelkiismeretes és az orvosudomány fejlődésével a lehetőségekhez mérten lépést tartó orvosnak ismeri, akit a szerencsétlen eset megtörténte után még bírósághoz is megtartottak házi orvosoknak, kifejezve ezzel iránta való bizalmukat.

Helybenhagyta a tábla a járásbíró ítéletét a Balázsovits-Epstein ügyben

Epstein Sámuelnek 81 ezer pengőt, Deutsch Jenőnek 18.000 pengőt kell kifizetni

Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk annak idején azt a keresetet, amelyet dr. Balázsovits Rudolf budapesti ügyvéd adott be Epstein Samu és felesége, Deutsch Károly és Deutsch Jenő nagyváradai lakosok ellen. Az 1440. számú rendelet alapján adta be dr. Balázsovits a keresetet, mert a megszállás elején áron alul adta el Rimanóczy-utca 7. szám alatt levő két emeletes házát Epstein Sámuel kereskedőnek. A két utcára néző ház Köröspartnyiló részét Epstein Sámuel eladta Deutsch testvérek posztókereskedőnek és őket is perbe hívta dr. Balázsovits Rudolf. A nagyváradai járásbíróhoz beadott keresetben 140 ezer pengő kártérítést

Minden idők legnagyobb magyar filmje

Gül Baba

Főszereplői: Szeletzky, Jávor, Szalay Carola
 a CASINOBAN

Ügyész egy hónapi haladékot adott büntetése kitöltésére.

Éjszakai rablókat és egy betörőt fogott el a nagyváradai rendőrség

Kihallgatása folyamán megnevezte két társát: Rác Zsigmond és Biri Ferenc hegyközpályi cigányok személyében, akiknek elfogatása most már csak órák kérdése.

Ugyancsak szombaton éjszaka tetten érte a rendőrség Oláh József maróttai lakost, amint a Schlauch-tér egyik házába betört és onnan szőnyeget lopott. A rendőr a Széles-utcai hidon elfogta a betörőt bekísérte.

Oszinte mozikritika

Országváltás

Bemutató az Apolló Mozgószínházban

Magyar film alig nyújtott még megrázóbb, igazabb és tanulságosabb korpépet, mint az „Országváltás”, amelyet most az Apolló-filmstúdió vetít. Tulajdonképpen három korszakon húzódik végig a cselekmény: Az egyik a zsidó gazdasági hatalom korlátlan uralmának, a másik a zsidótörvény életbeléptetése után bekövetkezett gazdasági átállítáának, az úgynevezett országváltásnak, a harmadik pedig a komoly rendszerváltozásnak valószínűleg még reménybeli korszaka, amelyet azonban a film megnyugtató végkifejlettel tényleges megvalósulásként állít elénk.

Hatalmas gyűrűzetet mutat be a film, amelynek vezérigazgatója, igazgatója, cégjegyzője, üzemvezető-főmérnöke, főkönyvelője s általában minden intéző tényezője kizárólag zsidó. Csak a hivatalnok-kulik, az al-tisztek — és a munkások nagy tömegei keresztények. Sívár és reménytelen állapot: a gyár legkitünőbb keresztény munkaeuróinek sincs semmi kilátásuk az előrehaladásra. A tehetséges, fiatal mérnök, Takács Péter is hiába gürölg már tizenkét éve: kizsákmányolják munkakerjét, ellopják ötleteit s az ő teljesítményeinek gyümölcsét a kérlelhetetlen tőkehatalom és a liberális eszmei irányzat idegenfajú hordozói aratják le. De a korszellem lassan mégis érvényesülni kezd: megszületik a zsidótörvény, ami bizonyos térfoglalást tesz lehetővé a magyarság számára a gazdasági életben. A Szegő Lipót vezérigazgató úr vezetése alatt álló gyárban is elkerülhetetlenné válik az „országváltás”. De a zsidó hatalmasságok megtalálják a módját annak, hogy ez csak szinleges legyen. A gyár keresztény alkalmazottjai közül csak az alázatosak, a kis stréberék és a megalkuvók jutnak látszat-pozíciókhoz, amelyeket valójában továbbra is galíciaiak töltenek be s a főszalmabáb, az új vezérigazgató egy nyugalmazott előkelőséggel, Kály Zsigmond méltóságos úrral, aki a gyár üzemi vezetéséhez éppoly keveset konyit, mint az üzleti rész igazgatásához. Eletszínvonalát azonban káprázatos magaslatokra emeli, de mialatt vezérigazgatói székében ül, végzetserüen rávetődik téltenségére éppúgy, mint a mások által diktált sűralmas kijárói és ügydarab-aláírói tevékenységére Szegő Lipótnak és társainak árnyéka... Súlyosan lakol gyámoltalan, hűnös és neveltséges eladáskodásért, valutacsálás bűncselekményébe sodródik, összeomlása majdnem maga alá temeti az egész üzemet, de ezt az utolsó pillanatban sikerül megakadályoznia a fiatal mérnöknek, Takács Péternek, aki aztán vezetőjévé válik a gyárnak és hatalmas lendületben az igazi országváltás, az új magyar gazdasági élet, a munkás magyar jövő zenéje csendül.

A darab rendkívüli drámai erejét finoman szőtt szerelmi történet élénkíti, amelyben a film előállításánál szintén a kor és társadalom-fejlesztés megragadó színtit találtak meg.

FERENCJÓZSEF
 KESERUVIZ

SPORT

Országos birkozóverseny és kongresszus volt Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. A vidék országos kongresszusa és birkozóbajnoksága zajlott le városunkban nagy érdeklődés mellett.

Nagygyűlésre a városháza kistanácstermében gyülekeztek az ország birkozó-sport vezetői. A szövetség vezérkara Szieberth Imre kormánybiztossal az élén jelent meg, a debreceni kerületet Kovács Dániel alezredes, a déli kerületet Gaál Sándor, az északnyugati kerületet vitéz Marton Géza és Medgyessy Ernő, az erdélyi kerületet Manszberger Gusztáv, a délnyugati kerületet Székely László, az északi kerületet pedig Adorján Rezső kerületvezetők képviselték. Szentgáli Gusztáv a súlyemelő szövetség képviselőjében volt jelen. De képviselték magukat a helyi sportegyesületek is szép számmal. A várost dr. Dalló Gyula tanácsnok képviselte.

A kormánybiztos beszéde

Szieberth Imre, a birkozó-szövetség kormánybiztosa negyed tizenegykor nyitotta meg a kongresszust. A magyar Hízekegy elmondása után meleg szavakkal üdvözölte az ország minden részéből idesereglett birkozó-sport vezetőit és az összes megjelenteket, majd így folytatta megnyitó beszédét:

— Minden évben más-más kerületben jönnek össze a vidék birkozó és szakfőfői, hogy a sportolók számát adjanak tudásukról, a vezetők pedig ószintén megbeszéljék, ami a vidék birkozó-sportját érdekli. Külön öröm, hogy az idei nagygyűlést a visszatért Nagyváradon tarthatjuk meg és hiszszük, hogy ez a kongresszus jelentős lökést fog adni az egész magyar birkozó-sportnak. Bejártam egész Erdélyt és gondosan felülvizsgáltam az itt található birkozó-sport jelenlegi helyzetét, nagyon sok értéket találtam, de azt is be kell vallanom, hogy még igen sok tennivalót. Az emberek lelke mélyén ott ül még a 22 év nyomasztó hatása, amely mindentől visszariasztotta a magyart, de majd csak elmúlik lassacskán a rossz álm hatása, nekünk pedig azon kell lennünk, hogy minél hamarabb ugyanoda fejlődjön Erdély birkozó-sportja, ahol a régi világban volt. Újra ki kell termelnünk azokat a sportértékeket, amelyet Erdély a múltban is oly hősegesen adott. — Hiszem, hogy fáradozásunk nem lesz hiábavaló.

A vidék birkozó-sportjával általánosságban foglalkozva megállapítja a kormánybiztos, hogy ezen a vonalon is nagy előretörés tapasztalható.

A vidék problémái és tervei

A jelentések során Frankó Mihály elismerőleg vázolta a vidék birkozó-sportjának rohamos fejlődését. Nagy érdeme van ebben a Levente-intézménynek, amely felismerte a birkozó-sportban rejlő hatalmas nevelői lehetőségeket.

A bíráskodásról szólva megemlítette, hogy a kialakult magyar szabályokat a nemzetközi szabályok lefektetésénél is figyelembe vették. A tökéletesedő bíráskodás számottevő mértékben emelte magát a birkozó-sportot is.

Az idei versenyekről is megemlkezve felhívta figyelmet a szónok a november 15-re tervezett nemzetközi

versenyre, melyen alkalmunk lesz a világ legjobb birkozógárdáival, a németekkel összemérni erőnket. Nagy erőpróba lesz ez, lelkiismeretesen kell készülni.

A profi-birkozást is említve csak annyit mondott Frankó Mihály: évtizedek óta folyik a harc a profi-birkozás sportszerűtlenségeinek megfékezésére, reméljük, hogy rövidesen közmegelegedésre megoldják ezt a kérdést is.

Gaál Sándor, a Déli-kerület vezetője megállapította, hogy a rendkívüli viszonyokat igen megérzi a magyar birkozó-sport is, bár a területnövekedés folytán nagy értékekkel gyarapodtunk. A vidék fejlődik. Bizonyították erre a nagyválogatottban való mind sűrűbb helyetfoglalás és, hogy nemzetközi mérkőzéseket is tartanak már vidéken.

Szentgáli Gusztáv, a magyar súlyemelő szövetség nevében szólalt fel.

Deák Gyula, a nagyváradai Török-vés birkozó-szakosztályának elnöke jelenti, hogy az egyesület vándorsereget óhajtott alapítani „Visszatérünk Kupa” címen. Kéri a kormánybiztost, hogy dolgozzanak ki a vándorkupa részére egy megfelelő szabályzatot. Az előterjesztést általános lelkesedéssel fogadták.

A indítványok során Gaál Sándor, kerületvezető tett igen életrevaló előterjesztéseket a vidéki birkozó-sport érdekében, amelyre Szieberth kormánybiztos válaszolt és megígérte, hogy a legjobb indulattal fogja az indítványokat átvizsgálni és azokat a birkozó-sport javára érvényre juttatni.

Végül Szieberth kormánybiztos szövetségi ezüst jelvényekkel és plakettakkal jutalmazta azokat a vezető férfiakat, akik a birkozó-sport érdekében átlagon felül munkát végeztek.

Dr. Dalló Gyula tanácsnok Szent László jubileumi plakettakkal kedveskedett a birkozó-sport vezetőinek.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása **Ács Tibor.** Széchenyi tér 6.

Szép eredményeket hozott a vidéki birkozóbajnokság

(Nagyvárad.) Igen nagy érdeklődés mellett vasárnap délelőtt 10 órától este hétig tartott a vidéki birkozóbajnokság küzdeleme. Kitiűnő bíráskodás, a versenyzők sportszerű magatartása és a gondos rendezés jellemezte az egész versenyt, melynek részletes eredményeit alább közöljük:

Légsúly: 1. Zsámboki (Dél), 2. Tózsér (Erdély), 3. Munkácsi (Kelet).

Pehely: 1. Hullay (Dél), 2. Drávai (Dél), 3. Bihari (É. Ny.).

Könnyű: 1. Garaczi (Dél), 2. Mo-

nos (É. Ny.), 3. Kövér (Kelet).

Váltó: 1. Gál (Dél), 2. Ördög (É. Ny.), 3. Fejes (Észak).

Közép: 1. Fenyák (É. Ny.), 2. Németh (Kelet), 3. Homonnai (Dél Ny.).

Félsúly: 1. Gedeon (Kelet), 2. Szanviszló (Dél), 3. Bagosi (Észak).

Nehéz: 1. Tarányi (Kelet), 2. Kalocsai (É. Ny.), 3. Vasváry (Dél).

Összesítés alapján:

I. Dél.

II. Kelet.

III. Északnyugat.

Férfi ruhákat használtakat, **MOLNÁR** használatra üzletben Bémér-tér 1. (udvarban) Hivásra házhoz jövök.

Győzött a NAC Szombathelyen is

Élen állunk a nemzeti bairnokságban

A vasárnapi NB I forduló nem hozott meglepetést. Győztek az esélyes csapatok, az idén először diadal-maskodott a papirforma. Nem meglepetés, de mindenesetre váratlan eredménynek számít ugyan a Csepel és a Gamma pontvesztése, valamint az Újvidék és Salgótarján pontoztatódása. A NAC és a Ferencváros, valamint a Vasas győztek s így az élcsoporthatása nem változott. A NAC továbbra is vezet egy ponttal. A jövő vasárnap lebonyolítandó két zöld-fehér csapat találkozója tehát ténylegesen rangadó.

A forduló részletes eredményei a következők

NAC-Haladás 3:1 (2:0)

Szombathely. Játékvezető: Köhalmi. 3000 néző.

A mindkét félidőben szépen és jól játszó Haladás méltó ellenfele volt a nagyváradai csapatnak, de a NAC nagyobb tudása előtt meg kellett hajolnia. Az első félidőben Kis, a második félidőben Bodola egy-egy gólyerőst kibagyott. Az első félidő 19. percében Kovács II lö góly. A 25. percében Barna eredményes. A második félidő 12. percében Kovács II

Széplégyi tizenegyesből gólyt lött.

Ferencváros—DiMÁVAG 5:2 (3:0)

Újpest—Szeged 3:1 (2:1)

Kolozsvár—Kispest 4:0 (1:0)

Csepel—Szolnok 2:2 (2:2)

Vasas—Elektromos 4:0 (1:0)

Újvidék—SalBTC 3:3 (3:1)

Gamma—Törökvés 2:2 (1:1)

NB I. állása

1. Nagyvárad	8	6	1	1	34:11	13
2. Ferencváros	8	5	2	1	31:16	12
3. Vasas	8	5	2	1	20:12	12
4. Szolnok	8	4	2	2	21:13	10
5. Újpest	8	5	—	3	21:18	10
6. Csepel	8	4	1	3	33:22	9
7. Gamma	8	3	3	2	19:16	9
8. Újvidék	8	3	3	2	23:22	9
9. SalBTC	8	3	3	2	19:20	9
10. DiMÁVAG	8	4	3	3	19:21	9
11. Haladás	8	2	2	4	13:28	6
12. Kolozsvár	8	2	1	5	17:19	5
13. Törökvés	8	1	3	4	9:19	5
14. Elektromos	8	2	—	6	13:16	4
15. Kispest	8	1	2	5	14:23	4
16. Szeged	8	—	2	6	10:30	2

Hirdessen a Magyar Lapokban

Ujabb tárgyalást tartanak a Nemes József—Katolikus Kör ügyben

Nagyvárad. Saját tud. 1940. őszén történt, hogy jelentkezett a Katolikus Kör vezetésénél Nemes József azaz, hogy mozt szeretne nyitni. Ugyanazon év szeptemberben meg is nyitotta moziját a Katolikus Körben, de közben kiderült, hogy nincs engedélye. Ezért a rendőrség december végén be tiltotta a mozieladásokat. Nemes József most beperelte a Katolikus Kör: s 9 ezer pengőt követel azon a címen, hogy, bár vele előzőleg meggyezett, végleges szerződést öv. Szudy Ele-

totta. Az ügyet hétfőn délelőtt tárgyalta a nagyváradai törvényszéken dr. Haványi polgári egyes bír. Tanuként hallgatták ki Várady Boldizsárt, a Kör háznagyát, Pintér István mérnököt, dr. Dévald Lászlót, Nemlaha Györgyöt és Máthá Pált, akik vallomásukat azt igazolták, hogy végleges szerződést a Körrel Nemes József nem kötött és nem is köthetett, mert nem volt moziengedélye. A bíróság november 23-ra új tárgyalást tűzött ki és elrendelte a peresfelek kihallgatását.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Tiszta gyapju öszji kosztüm eladó Csáky-utca 24. szám. 2. ajtó

Eladó kilences flóbert, Váradszent, márton malom. 200

Jókarban lévő fekete női télikabát, szőrmével, erősebb alkakra eladó. Damjanich-utca 37. ajtó 4. 187

Egy Dürkop átváltós verseny kerék, pár olcsón eladó. Vörösmarthy-u. 1. 186

Aranyat, ezüstöt briliánsat vásárol Tarján János, ékezerész, Rakoczi-ut 8. 185

Eladó regénytár. Dr. Baditz. Miskolc. 159

Cserepkályha eladó. Gróf Andrássy Gyula-u 34. 3-4-ig.

Eladó jutányos áron 16 hangu 3+1 amatőr rádió készülék. Megtekinthető délben 1-3 óráig Kovács, Halász-u. 14. szám. 168

Uj hordók kaphatók Kun Sándornál, Ferenc-u. 12. 220

Lakás

Kiadó 2 szoba, konyha mellékhelyiségekkel, azonnal elfoglalható. Szent Anna-u. 41. 213

Hűlőgéle

Paragázzal poloskát, molyt, tetveket, azok petéit falból, padozat alól, butorból, felelősséggel irtja, Paragáz szolgálat. Szilgigeti-utca 7. szám. Telefon: 14-21. 664

Butorjavítás, tisztítás és alakítás Száraz asztalosnál, Dankó Pista-u. 4. 209

Elvesztett

Elvesztett egy 16-os kaliberű Browning vadászfegyver az elmúlt tél folyamán vitéz Molnár Ivan zsinművész bírtokából. Becsületlen megtaláló, vagy nyomravezető, illő jutalomban részesül dr. Mucsi Imre ügyvéd irodájában, Széchenyi-tér 1. szám alatt. 214

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilagy/Dezső-utca 5. szám.

KIADÓFÜLAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** Kiadás kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda R. T. igazgatója